

ἀκολουθεῖ: Ἐπειδή τις καὶ νὰ εἶχε νὰ λάβῃ μερικὴ σοῦμμα ἄσπρα ἀπὸ τὸ Γιάννη Παλαιολόγο¹⁾ ἀρριβάροντας εἰς τὴν νῆσον τοῦ Τζιρίγου νὰ ἔδραμε εἰς τὴν δικαιοσύνη τοῦ ἐξοχωτάτου Προβλεπτοῦ καὶ ἐφυλάκωσε τὸν ἄνωθεν Παλαιολόγο, διὰ ταῦτο εἰς δυνάμεως τῆς παρούσης θέλει ὁ ρηθέντας Νίκλος καὶ παρακαλεῖ ταπεινὰ τὴν δικαιοσύνην τοῦ ἄνωθεν ἐξοχωτάτου Προβλεπτοῦ τῆς νήσου Τζιρίγου νὰ ἐλευθερώσῃ καὶ λιμπεράρῃ τὸν ἄνωθεν Παλαιολόγο ἀπὸ τὴν φυλακὴν διὰ νὰ ἡμπορῇ νὰ ἔλθῃ ἐλεύθερος εἰς τὴν πατρίδα του, φυλαζόμενα τὰ δικαιώματα τοῦ ρηθέντος Νίκλου διὰ ὅπου ἔχει νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν αὐτὸν Παλαιολόγο. Τοιούτῳ τρόπῳ ἐγύρεψε νὰ γράψω ὑπὸ μαρτυρίας τῶν κάτωθεν.

† Κωσταντῆς Παΐδας²⁾ μαρτυρῶ.

† Δὸν Νικολῆς Διαργυρόπουλος³⁾ μαρτυρῶ.

120.

Διαθήκη τῆς 11 Ἰουλίου 1787. Νοτάριος Ἄντ. Βαρβιάνης⁴⁾ (Βιβλ. 2. σ. 100).

Εἰς δόξαν Χριστοῦ, ἔτη ἀπὸ τῆς Αὐτοῦ γεννήσεως 1787 Ἰουλίου ἑνδεκα, Νο 11, εἰς Ζάκυνθο. Ἡμέρα Κυριακὴ καὶ ὥρες τρεῖς ἡμέρας, ἐκράχτηκα ἐγὼ ὁ νοτάριος εἰς κατοικίαν τῆς Ρούσας Νίκλο ποτὲ Πιέρρου, κείμενην στὴν σκοντροάδα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων⁵⁾ συντροφιασμένη μὲ τοὺς παρόντας κ. κ. Χαράλαμπο Καπέλλο⁶⁾ καὶ Ἀντρέα Μαρτινέγκο⁷⁾, μάρτυρας ἀξιοπίστους, τοὺς ὁποίους ὅλους παρακαλεῖ ἡ αὐτὴ τριτατρίτζε, ἐμένα νὰ γράψω τὴν παροῦσα τῆς διαθήκην καὶ ὕστερὴ τῆς διόρθωσι καὶ τοὺς ἄνωθεν ἀξιοπίστους καὶ παρακαλεστοὺς μάρτυρας,

¹⁾ Οἶκογ. Παλαιολόγων εὐρίσκεται κατέχουσα κτήματα εἰς τὴν Ζάκυνθον ἀπὸ τοῦ 1512. Παλαιολόγος Θεόδωρος ἀναφέρεται ὡς ἀρχηγὸς Στρατιωτῶν εἰς Ζάκ. τῷ 1480. Παλαιολογῖνα Θεοδώρα, καλογραῖα ἐν Ζακ. τῷ 1523. Βλ. Α. Χ. ΖΩΗ, Παλαιολόγοι ἐν Ζακύνθῳ. Ἐφημ. Ἀθηνῶν «Ἑστία» 18 Ὀβρίου 1910.

²⁾ Ἐκ τῶν εὐγενῶν τῆς χρυσοβίβλου τῷ 1550.

³⁾ Εὐγενὴς οἶκογ. ἐγγεγραμμένη ἐν τῇ χρυσοβίβλῳ τῷ 1598.

⁴⁾ Ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων οἶκογ. τῆς νήσου ἐξ ἧς καὶ ὁ πρῶτος φρούραρχος τῆς Ζακ. ἐπὶ βενετοκρατίας. Ρισάρδος Βαρβιάνης 1493 Β. Διονύσιος (1788 - 1866) εἶναι συγγραφεὺς ἀνεκδότου «Χρονογράφου» ἀποκειμένου παρὰ τῷ Ἀρχαιοφυλακείῳ Ζακύνθου. Τοῦτο δυστυχῶς κατεστράφη ὑπὸ πυρκαϊᾶς μαζί μὲ ὅλον τὸ ὑλικὸν τοῦ Ἀρχαιοφυλακείου κατὰ τοὺς σεισμοὺς τοῦ 1953. Εὐτυχῶς περίληψιν τούτου διέσωσεν ὁ Ζακύνθιος λόγιος ΝΤ. ΚΟΝΟΜΟΣ εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον περιοδικὸν Ἑλληνιστικὰ Φύλλα 2 (1954) τευχ. 6 σ. 152 - 164, ἐνθα καὶ εἰσαγωγὴ καὶ σχετικὴ βιβλιογραφία περὶ τῆς οἶκογ. Βαρβιάνη.

⁵⁾ Ναὸς ἐν μέσῳ τῆς πόλεως ἄνωθεν τῆς Πλατείας Ρούγας. Ἐν ἔτει 1516 ἦτο ἀρχαία μονή, ἀνήκουσα τῷ Φραγκ. Μοτσενίγῳ.

⁶⁾ Ἐκ τῶν εὐγενῶν τῆς Ζακύνθου τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τῇ χρυσοβίβλῳ (1607).

⁷⁾ Οἶκογ. ἐξ Ἰταλίας. Μ. Μάρκος μετοικήσας εἰς Ζάκυνθον ἐνεγράφη ἐν τῇ χρυσοβίβλῳ τῷ 1572. Τινὲς ὑπερέτησαν καὶ ὡς συμβολαιογράφοι ἀπὸ τοῦ 1570 - 1664.

τὴν ὁποίαν ἠΰραμεν ἀχαμνισμένην καὶ κοιτόμενην στὴν κλίνην τῆς ἀπὸ αἰτίαν τοῦ σώματος, ἔχοντας, χάριτι Θεοῦ, σῶον τὸν νοῦν καὶ τὰς φρένας ὑγιεῖς, ὅλους λοιπὸν μᾶς παρακαλεῖ, ὥς ἄνωθεν, νὰ τὴν μαρτυρήσουν ὥς ἄνωθεν. "Ετι λέγει· ὅταν ὁ Κύριος καὶ Πλάστης μου καλέσῃ τὴν ἁμαρτωλήν μου ψυχὴν στὸν οὐρανόν, θέλω νὰ κηδέψουν τὸ φθαρτό μου σῶμα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος εἰς τὸν Τράφον¹⁾. "Ετι ἐρώτησά την, ἂν ἀφίνῃ τίποτις ψυχικὰ διὰ σωτηρίαν τῆς ψυχῆς τῆς ἥ εἰς τοὺς τόπους τῆς ἐλεημοσύνης εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον τοῦ Ἰησοῦ μας Χριστοῦ στὰ Ἱεροσόλυμα, μοῦ εἶπε· δὲν ἔχω νὰ ἀφήσω τίποτι. "Ετι λέγει· πᾶσα μου ἀτζιὸν καὶ πρετέζα ὅπου ἔχω καὶ ἡμπορεῖ νὰ μοῦ ἀπαρτενίρῃ διὰ κάθε ἀτζιόν, τίτολο καὶ γιούς καὶ πρετέζα καὶ πᾶσα ἄλλο πρᾶμα ὅπου μοῦ βρεθῇ ἐν καιρῷ θανάτου μου κανένα ξεχωριστὸ τὰ παρατῶ ὅλα καὶ τὰ ἀφίνω τῆς ἀγαπημένης μου ἀδελφῆς μου Μπετίνας Ζαβραδινοῦ, θυγατέρα τοῦ ποτὲ Ζαβραδινοῦ, συμβία τοῦ σ(ινιὸ)ρ Ἰωάννη Σκλήβα, διὰ νὰν τὸ κάνῃ ὥς θέλει καὶ βούλεται, κατασταίνοντάς τηνε καὶ διὰ καθολικὴ μου κληρονόμα, μὲ ἐτοῦτο περὶ, θέλω νὰ δίνῃ ἓνα σαρανταλείτουργο στὸν κατὰ καιρὸν ἐφημέριον τῆς ἐνορίας μου διὰ νὰ μοῦ ψάλλῃ καὶ διὰ τὴν ψυχὴν μου. "Ετι λέγει· ἀφίνω διὰ τὴν ψυχὴν μου ἓνα σαραντάρι διὰ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Μαρίας τοῦ Μαμάου²⁾ διὰ νὰ μὲ μνημονεύουν καὶ ἕτερο ἓνα ἀφίνω στὸν ἅγιον Ἀναστάσιον τοῦ Παλαδᾶ, ὅπου ἐφημερεύει ὁ παππᾶ Πέτρος Ψωμᾶς διὰ νὰ μὲ μνημονεύῃ. "Ετι λέγει· ἔχω τρία μπουλλεττία τοῦ Μόντε³⁾, τὰ ὁποῖα βρίσκονται στὰ χέρια τῶν παιδιῶν μου Λαμπρινῆς καὶ Μηλιᾶς, θέλω ὅτι μετὰ τὸν θάνατόν μου νὰν τὰ παραδίδουν τῆς αὐτῆς μου κληρονόμας διὰ νὰ τὰ ποιήσῃ ὥς θέλει καὶ βούλεται, καὶ τὸ ὅσο πρᾶμα, ξέχωρα ἀπὸ τὰ τρία μπουλλεττία, βρίσκεται στὰ χέρια τῶν αὐτῶν μου παιδιῶν, θέλω νὰ μένῃ ἐδικόν τους διὰ νὰ μὲ συγχωροῦνε. "Ετι λέγει· ποσσεδέρω μὲ τὰ αὐτά μου παιδιά κομμάτι σταφίδα καὶ τὴν ἀτζιὸν καὶ μερτικόν μου θέλω νὰ τὴν περιλαβαίνῃ καὶ αὐτὴ ἢ αὐτὴ μου ἀδελφὴ καὶ κληρονόμα διὰ νὰ τὴν κάνῃ ὥς βούλεται. Διὰ συχώριο τῆς καὶ ἡ αὐτὴ ἀδελφὴ

¹⁾ Ἡ τοῦ Φλαμπουριάρι. Ναὸς ἐν τῇ πόλει ἀνήκων εἰς τὴν οἰκογένειαν Ζαβραδινοῦ καὶ εἰς τὴν συντεχνίαν τῶν ὑποδηματοποιῶν. Ἐν αὐτῷ ἦσαν εἰκόνες τοῦ Κουτούζη καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου Γοργοεπηκόου τὴν ὁποίαν ὁ Μ. Ἀγαπητὸς εἶχε κομίσει ἐκ Κρήτης.

²⁾ Ναὸς εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου Κόγκινα Σπιτάκια εἰς τὸ Δ. μέρος τῆς πόλεως ἀνήκων εἰς τὸν ἱερέα Δ. Νομικόν.

³⁾ Ἀποδείξεις τοῦ Ἐνεχυροδανειστηρίου. Ἡ ἱδρυσις τοῦ Ἐ. χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1670 ἀποφάσει τοῦ Γεν. Προβλεπτοῦ θαλάσσης Ἀντ. Βενάρδου. Ἀφορμὴ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἢ ἐν τῷ τόπῳ ἑλλειψις χρημάτων, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἢ ὑπὸ τῶν Ἑβραίων διενεργουμένη τοκογλυφία· ἐπὶ πλέον εἶχε καὶ προορισμὸν τὴν ἐπὶ ἐνεχύρῳ χορήγησιν ἐντόκων δανείων εἰς τοὺς πτωχοὺς. Περβ. Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΝ, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 332.

μου καὶ κληρονόμα νὰ κάνη καὶ τὰ καλὰ καὶ ἔξοδο τῆς θανῆς μου ἕως τὸν χρόνον. Ἐξεκαθαρίζοντας συνάμα ὅτι τὸ ἕμισὸ ἀμπέλι ὁποῦ ἔχω στὸ Ἀκρωτήρι¹⁾ νὰ τὸ παίρνη καὶ αὐτὸ ἡ αὐτὴ μου κληρονόμα. Καὶ οὕτως ἔκαμε τέλος στὴν παροῦσαν τῆς συντακτικῆς διαθήκης θέλοντας νὰ εἶναι πρώτη καὶ ὕστερινὴ διόρθωσι, κόβοντας καὶ λυώνοντας πᾶσαν ἄλλην διαθήκην ἢ κωντίκελλο ὁποῦ νὰ ἔκαμε ποτὲ τὸν καιρό, τόσο μὲ σημάδια ὥσπερ καὶ δίχως σημάδια²⁾, θέλοντας ὅτι ἡ παροῦσα τῆς νὰ εἶναι ἡ τελευταία τῆς θέλησιν καὶ δίνοντας χρέος τῆς κληρονόμας μου νὰ πλερώνη καὶ τὰ χρέγια μου, ἐμποδίζοντας νὰ μὴν ἀφήσῃ δεύτερην κατὰ τὸν νόμον.

Χαραλάμπης Κόπελος μαρτυρῶ.

Ἀνδρέας Μαρτινέγκος μαρτυρῶ.

121.

Παραχώρησις περιουσίας τῆς 3/15 Ἀπριλίου 1816. Νοτάριος Γρ. Ψημάρης³⁾ (Βιβλ. 68 σ. 147).

† Εἰς δόξαν Χριστοῦ ἔτη ἀπὸ Γεννήσεως Αὐτοῦ 1816 Ἀπριλίου 3/15⁴⁾ εἰς Ζάκυνθο. Ἐκράχτηκα ἐγὼ ὁ νοτάριος εἰς τὸ παρλατόριο τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἀγίου Νικολάου τῶν Ξένων⁵⁾ ἀπὸ μέρος τῆς κ(υρί)ας Λουτζιέττας Νίκλο, ὅθεν ἐπαρουσιάσθη αὐτὴ μὲ τὴν πανοσιωτάτη ἡγουμένη κ(υρί)α Ρώσση⁶⁾ καὶ μέλλοντας, θείου ζήλου κινουμένη, ἡ αὐτὴ κ(υρί)α Λουτζιέττα νὰ ἐνδυθῇ τὸ μοναχικὸ σχῆμα διὰ νὰ ἀπεράσῃ τὴν ζωὴν τῆς στὸ αὐτὸ μοναστήρι, οὕτως διὰ τῆς παρούσης προσηλώνει εἰς ὄφελος τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου καὶ κατὰ τὰς διόρισες καὶ τάξεις εἰς τοιαύτην ὑπόθεσιν, τὸ ὁσπίτιον χαμώγειον μὲ αὐλὴν καὶ κάθε του δίκαιον, ὁποῦ μὲ τὴν δύναμιν τῆς νοταρικῆς 30 Αὐγούστου 1815 πρά-

¹⁾ Ὡς προάστιον τοῦ δήμου Ζακυνθίων μαρτυρεῖται ἀπὸ τοῦ 1504. Ἕτερον τοπων. χωρ. Γερακαρείου ἀναφέρεται τῷ 1629.

²⁾ Ἐνίοτε εἰς τὰς διαθήκας ἔθετον σημεῖον οἷονδήποτε ἢ ἐκκλησιαστικὸν ρητὸν τὸ ὁποῖον ἐγνώριζον οἱ κληρονόμοι καὶ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν πλαστοποιήσεως τῆς διαθήκης.

³⁾ Συμβολαιογράφος ἀπὸ 1787 - 1828. Ἡ οἰκογένειά του μαρτυρεῖται τῷ 1426 ὡς καταγομένη ἐκ Κορώνης.

⁴⁾ Γίνεται χρῆσις καὶ τοῦ νέου καὶ τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου.

⁵⁾ Ναὸς μητροπολιτικὸς ὀλίγον ἀπέχων τῆς Πλατείας τοῦ ποιητοῦ χρησιμεύων ἄλλοτε εἰς ταφὴν τῶν ξένων καὶ ἐκθέτων τοῦ Ὀρφανοτροφείου. Παραπλεύρως τοῦ ναοῦ τούτου ὑπῆρχε καὶ μονή. Βλ. Α. Χ. ΖΩΗ, Αἱ ἐν Ζακύνθῳ μοναί, 1901 σ. 51. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΓΟΡΔΙΟΥ (τοῦ ἐξ Ἀγρᾶφων), Ἀριθμησις ἀπασῶν τῶν ἐν τῇ πόλει τῆς Ζακύνθου ἐκκλησιῶν μετ' ἐπιγραμμάτων ἱαμβικῶν ἐν ἔτει 1689. Ἀνακοίνωσις ὑπὸ Κ. ΔΙΟΒΟΥΝΙΩΤΟΥ, Πρακτικά Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 8 (1933) σ. 52. Ἐνταῦθα ἀπαριθμεῖ 69 ἐκκλησίας (62 ὀρθοδόξων καὶ 7 τῶν δυτικῶν).

⁶⁾ Ἡ οἰκογ. εὐρίσκεται ἐγγεγραμμένη ἐν τῇ χρυσοβίβλῳ τῷ 1572.

